

Ecologische analyse WG-terrein

Een ecologische analyse is een onderzoek waarin je de samenhang bekijkt tussen soorten, hun leefomgeving en de omstandigheden die van invloed zijn op natuur en biodiversiteit. Het doel is te begrijpen welke plant- en diersoorten in een gebied aanwezig (kunnen) zijn, welke kansen en knelpunten er zijn voor biodiversiteit en leefomstandigheden en hoe die te versterken. Bovendien is het belangrijk om verbindingen met andere (nabije en verdere) ecologisch waardevolle plekken op te zoeken (bijv. vleermuisroutes, vogeltrek, waterstructuren).

Samenvatting:

Het WG-terrein kan een belangrijke stapsteen worden voor biodiversiteit in de stad en daarbij de streekeigen soorten van het Hollandse Laagveengebied ondersteunen. De focus ligt op variatie en herhaling in beplanting, ondersteuning van voedsel- en nestvoorzieningen voor vleermuizen, bijen en vogels, waardplanten voor vlinders en het verbinden van het terrein met omliggende ecologische gebieden.

Monitoring met bewoners kan de effecten van zulke maatregelen zichtbaar en levend maken (nulmeting/bioblitz).

Onderstaande organisaties hebben ons bij het maken van deze analyse te woord gestaan:

- Streektuinen
- Zoogdierenvereniging
- Natuurvereniging KNNV (Koninklijke Nederlandse natuurvereniging)
 - Vleermuiswerkgroep Noord-Holland
 - Vogelwerkgroep
- Vlinderstichting
- Stadsecoloog gemeente – Koen Wonders

1. Landschap en ligging

Het WG-terrein is een groen stedelijk eiland midden in Amsterdam West. De zuidzijde grenst aan het Vondelpark – al dan wel gescheiden door de drukke Overtoom – en de noordzijde aan het Jacob van Lennepkanaal. Door deze ligging heeft het terrein de potentie om te functioneren als een belangrijke stapsteen binnen de stedelijke ecologische structuur.

2. Flora

Op het WG-terrein staan veel oude stadsbomen (zie <https://maps.amsterdam.nl/bomen/>), waaronder een aantal monumentale bomen. Er is veel openbaar groen met vakbeplanting, veelal groenblijvende heesters waaronder Ierse klimop, mahonie, struikkamperfoelie. Een aantal borders wordt door bewoners beheerd; hierin staan veel vaste, inheemse planten en heesters.

Kwaliteit van borders en openbaar groen w.b. fauna

Flora (plantenrijk) staat in dienst van fauna (dierenrijk), en andersom kunnen planten niet zonder bestuiving door oa insecten en andere dieren. Daarom beoordelen we de kwaliteit van groen op het terrein met behulp van Ecologische

V's. Deze zijn gebaseerd op essentiële basisbehoeften die dieren nodig hebben om te overleven en zich voort te planten.

- **Voedsel:**
Er moet het hele jaar door voldoende en gevarieerd voedsel beschikbaar zijn voor een verscheidenheid aan soorten.
- **Vocht:**
Dieren, waaronder ook insecten, hebben water nodig om te drinken, zich te koelen en zich te wassen.

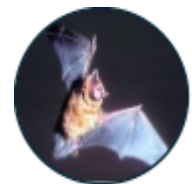
- **Verblijfplaatsen:**
Er zijn geschikte plekken nodig om te rusten, te nestelen en zich terug te trekken, weg van verstoringen en gevaar.
- **Veiligheid:**
Leefgebieden moeten voldoende beschutting en de afwezigheid van roofdieren of andere gevaren bieden, zowel tijdens rust als bij verplaatsingen.
- **Voortplanting:**
Er moeten geschikte plekken zijn voor soortgenoten om te paren, nesten en jongen groot te brengen (bv waardplanten).
- **Verbinding:**
Het gaat om de samenhang tussen verschillende ecologische gebieden, zodat soorten zich kunnen verspreiden over een groter leefgebied.
- **Variatie:**
Verschillende soorten hebben ieder weer eigen behoeften, wat betekent dat je met een gevarieerder palet aan plantensoorten ook een breder scala aan dieren kan ondersteunen.

- **Waarderingsstelsel:**
Elke bestaand plantvak op het terrein wordt aan de hand van criteria beoordeeld. Voldoet het groen aan tenminste twee van bovenstaande v-criteria, dan wordt het groen met 'voldoende' beoordeeld. Groen wat niet voldoet aan ten minste drie van deze v's of criteria wordt gemarkeerd als 'te verbeteren groen' waaraan elementen dienen te worden toegevoegd om overal waardevol groen te krijgen.

3. Fauna

Vleermuizen

- Voedsel: zorg voor insectenrijke zones → variatie in bomen, struiken, bloemen en klein water (geen droge wadi maar vijver/slootje).
- Nestgelegenheid: ophangen van verschillende soorten vleermuiskasten (verschillende modellen, kleuren, windrichtingen).
- Structuur: behoud hoge bomen als vliegroute, creëer 'donkere corridors' zonder felle verlichting.
- Let op: vleermuiskasten niet combineren met uilenkasten.

Bijen

- Voedsel: plant jaarrond bloeiers (van vroeg voorjaar tot late herfst). Kies veel inheemse soorten zoals wilg, kattenkruid, knoopkruid, klimop.

- Nestgelegenheid:
 - Bijenhotels op zonnige, windluwe plekken.
 - Open zandige zones voor grond-nestelende bijen.
- Variatie: plantensoorten herhalen in grotere groepen voor betere dracht.
- Bijzonder: leefgebied creëren voor zeldzame soorten die kansrijk zijn in onze bebouwde omgeving, zoals de kleine tuinmaskerbij en de blauwe metselbij en aan waterrijke zones streekgebonden soorten als kattenstaartdikpoot en andoornbij.

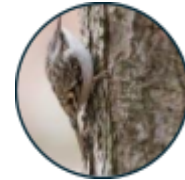
Vlinders

- Voedsel: jaarrond nectarplanten (bv. vlinderstruik, koninginnenkruid, hemelsleutel).
- Waardplanten: inheemse waardplanten voor rupsen (bv. brandnetel, rolklaver, wilde peen).
- Structuur: zorg voor zonnige plekken, windluwe hoekjes en variatie in hoogte van planten.
- Geen vlinderkasten → nutteloos voor vlinders; focus op waardplanten en takkenrillen.
- Waarschijnlijk aanwezig: dagpauwoog, atalanta, koolwitjes, gehakkelde aurelia en bont zandoogje.

Vogels

- Nestgelegenheid: nestkasten voor huismus, gierzwaluw en boomkruiper.
- Voedsel: bessenstruiken en zaaddragende planten.
- Structuur: behoud oude bomen en klimop voor schuilplaatsen.
- Extra: insectenrijke zones helpen ook vogels (meer voedsel in broedseizoen).

Egels

- Toegang: egelpoortjes in hekken/muren.
- Veiligheid: vermijden van vallen (kelders, putten), vermijden gif/slakkenkorrels
- Faunapassage: noodzakelijk, onder de Overtoom door

Bodemleven

- Gezonde bodem: geen bestrijdingsmiddelen, zoveel mogelijk organisch materiaal laten liggen (blad, takjes → schuilplaatsen + voeding).
- Regenwormen: stimuleren door vochtige en niet te intensief bewerkte zones.
- Mycelium: toevoegen van houtsnippers/dood hout en bodembedekkende planten → stimuleert schimmelnetwerken.

4. Ecologische kansen

- Ecologische verbindingen versterken:
 - o Het WG terrein als groene stapsteen die samen met andere binnentuinen, daktuinen, groene plekken in de stad als tussenstation kunnen functioneren voor vogels, vleermuizen en insecten.
 - o Groene corridors, via straatbomenlanen of (bloeiende) groenstroken in straten richting Vondelpark, Rembrandtpark en Erasmuspark.
 - o Een groen-blauwe verbinding, dwz realiseren van groen langs en in de kanalen en grachten.

- (Streekeigen) biodiversiteit vergroten: inzetten op plantenrijkdom met aandacht voor streekgebonden soorten (Hollands Laagveengebied) en het stedelijk biotoop. Ook variëren in hoge/lage, open/dichte structuren, etc.
- Doelsoorten kiezen: soorten die passen bij de stedelijke context en aan de hand van welke we de ecologische vooruitgang in de toekomst kunnen monitoren met tellingen. Suggestie doelsoorten >
 - Boomkruiper
 - Huismus
 - Gier- en huiszwaluw
 - Gewone dwergvleermuis
 - Laatvlieger
 - Gehakkelde aurelia
 - Citroenvlinder
 - Wilde bijen (in het bijzonder zeldzame stad-tolerante soorten zoals de kleine tuinmaskerbij en de blauwe metselbij en streekgebonden soorten zoals kattenstaartdikpoot en andoornbij)
 - Regenworm
- Autoluw / autovrij en meer rust / stilte op het terrein
- Monitoring en participatie: nulmeting ('Bioblitz') en jaarlijkse tellingen met bewoners en samen nestkasten bouwen.

5. Uitdagingen

- Drukke van de stad, veel mensen, auto's, toeristen;
- Licht- en geluidsoverlast;
- Barrières en fragmentatie door wegen, verkeer, gebouwen;
- Geld voor het aanleggen en beheren van groen. De kosten voor groen en zeker het beheer van groen worden vaak onderschat.